

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla)

13 ta' Ottubru 2022 *

“Rinviju għal deċiżjoni preliminari – Armonizzazzjoni tal-leġiżlazzjonijiet fiskali – Sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (VAT) – Direttiva 2006/112/KE – Bejgħ mhux sugġett għall-VAT – VAT iffatturata indebitament u mħallsa – Stralc tal-fornitur – Rifjut tar-rimbors mill-awtorità fiskali lir-riċevitur tal-VAT imħallsa indebitament – Principji ta' effettività, ta' newtralità fiskali u ta' nondiskriminazzjoni”

Fil-Kawża C-397/21,

li għandha bħala sugġett talba għal deċiżjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Fővárosi Törvényszék (il-Qorti tal-Belt ta' Budapest, l-Ungerija), permezz ta' deċiżjoni tal-25 ta' Mejju 2021, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fid-29 ta' Ġunju 2021, fil-proċedura

HUMDA Magyar Autó-Motorsport Fejlesztési Ügynökség Zrt.

vs

Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla),

komposta minn M. L. Arastey Sahún, Presidenta tal-Awla, F. Biltgen (Relatur) u J. Passer, Imħallfin,

Avukata Ġenerali: T. Čapeta,

Reġistratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ippreżentati:

- għal HUMDA Magyar Autó-Motorsport Fejlesztési Ügynökség Zrt., minn Gy. Hajdu, ügyvéd,
- għall-Gvern Ungeriz, minn M. Z. Fehér u B. R. Kissné Berta, bħala agenti,
- għall-Gvern Ċek, minn O. Serdula, M. Smolek u J. Vlácil, bħala agenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn K. Talabér-Ritz u V. Uher, bħala agenti,

* Lingwa tal-kawża: l-Ungeriz.

wara li rat id-deċiżjoni, meħuda wara li nstemgħet l-Avukata Ġenerali, li l-kawża tinqata' mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat-28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud (ĠU 2006, L 347, p. 1, iktar 'il quddiem id-“Direttiva tal-VAT”).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn HUMDA Magyar Autó-Motorsport Fejlesztési Ügynökség Zrt. (iktar 'il quddiem “Humda”) u Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (id-Direttorat tal-Appelli tal-Amministrazzjoni Nazzjonali tat-Taxxa u tad-Dwana, l-Ungerija) (iktar 'il quddiem id-“Direttorat tal-Appelli”) dwar iċ-ċaħda, minn din tal-aħħar, tat-talba ta' Humda għar-rimbors tat-taxxa fuq il-valur miżjud (VAT) li kienet ġiet iffatturata lilha bi żball fuq tranżazzjoni li ma hijiex sugġetta għall-VAT fl-Ungerija u marbuta ma' beni li jinsab fi Stat Membru ieħor.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

- 3 L-Artikolu 167 tad-Direttiva tal-VAT jipprevedi:
“Dritt ta' tnaqqis iseħħ fil-hin meta t-taxxa mnaqqsa tiġi imposta.”
- 4 L-Artikolu 168(a) ta' din id-direttiva jipprovdi:
“Sakemm il-merkanzija u s-servizzi jintużaw għall-iskopijiet tat-tranżazzjonijiet taxxabli ta' persuna taxxabli, il-persuna taxxabli għandha tkun intitolata, fl-Istat Membru li fih twettaq dawn it-tranżazzjonijiet, li tnaqqas mll-VAT li għandha tħallas dan li ġej:
a) il-VAT dovuta jew imħallsa f'dak l-Istat Membru rigward provvisti li sarulha ta' merkanzija jew servizzi, li twettqu jew li għad iridu jitwettqu minn persuna taxxabli oħra.”
- 5 L-Artikolu 183 tal-imsemmija direttiva jipprovdi:
“Fejn, għal perijodu partikolari ta' taxxa, l-ammont ta' tnaqqis jeċċedi l-ammont tal-VAT dovuta, l-Istati Membri jistgħu, skond il-kondizzjonijiet li huma għandhom jiddeterminaw, jew jagħmlu rifiżjoni jew imexxu l-eċċess 'il quddiem għall-perijodu li jmiss.
Madankollu, l-Istati Membri jistgħu jirrifjutaw li jagħmlu rifiżjoni jew li jmexxu "l quddiem jekk l-ammont ta' l-eċċess hu insinifikanti.”

Id-dritt Ungeriz

- 6 L-Artikolu 2(a) tal-általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (il-Liġi Nru CXXVII tal-2007 dwar it-taxxa fuq il-valur miżjud) [*Magyar Közlöny* 2007/155. (XI.16)], fil-verżjoni tagħha applikabbli għat-tilwima fil-kawża prinċipali jipprovdi:

“Huma sugġetti għat-taxxa prevista minn din il-liġi:

- a) il-kunsinni ta’ oġġetti jew il-provvisti ta’ servizzi mwettqa mill-persuna taxxabbli — f’din il-kwalità — fit-territorju nazzjonali, inkambju għal korrispettiv.

[...]”

- 7 L-Artikolu 39 ta’ din il-liġi jipprovdi:

“1) Il-post tal-provvista ta’ servizzi direttament marbuta ma’ proprjetà immobbli huwa l-post fejn tkun tinsab il-proprjetà.

2) Il-provvista ta’ servizzi direttament marbuta ma’ proprjetà immobbli msemija fil-paragrafu 1 tinkludi b’mod partikolari: is-servizzi ta’ agenti u esperti ta’ proprjetà immobbli, is-servizzi ta’ ospitalità kummerċjali, it-trasferiment ta’ drittijiet ta’ użu relatati mal-użu ta’ proprjetà immobbli, kif ukoll il-provvisti intiżi sabiex jippreparaw jew jikkoordinaw l-eżekuzzjoni ta’ xogħlijiet ta’ kostruzzjoni.”

- 8 L-Artikolu 64(3) tal-adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (il-Liġi Nru CL tal-2017 dwar il-kodiċi ta’ proċedura fiskali), fil-verżjoni tagħha applikabbli għall-kawża prinċipali (iktar ‘il quddiem il-“kodiċi ta’ proċedura fiskali”), jipprovdi:

“B’deroga mill-paragrafu 1, jehtieg, bil-kundizzjoni li l-persuna taxxabbli ma tressaqx it-talba għall-ghoti ta’ rimbors fid-dikjarazzjoni fiskali li tagħlaq l-istralċ (stralċ issemplifikat) jew ix-xoljiment volontarju (xoljiment volontarju ssemplifikat), li titħallas il-VAT li jkun intalab ir-rimbors tagħha fi żmien tletin jum mir-riċezzjoni tad-dikjarazzjoni, iżda mhux iktar kmieni mill-iskadenza tagħha, fejn dan it-terminu jiżdied għal hamsa u erbghin ġurnata meta l-ammont tal-VAT li jista’ jiġi rkuprat jaqbez il-miljun [Forint Ungeriz (HUF) (madwar EUR 2 500)], meta din il-persuna taxxabbli tkun hallet kompletament, fil-ġurnata ta’ meta ssir id-dikjarazzjoni, l-ammont, taxxa inkluża, tal-korrispettiv indikat fil-fattura ta’ kull tranżazzjoni – li t-twettiq tagħha huwa kkonfermat mill-fattura (jew il-fatturi) li abbażi tagħha (jew tagħhom) hija teżercita d-dritt għal tnaqqis tagħha għall-perijodu taxxabbli kkunsidrat – li hija l-bażi legali għall-ġbir tat-taxxa, jew li d-dejn tagħha sparixxa b’mod ieħor qabel din id-data, u li l-imsemmija persuna taxxabbli tikkonferma fid-dikjarazzjoni tagħha li din il-kundizzjoni hija ssoddisfatta. Jekk kontroll fiskali fir-rigward tal-persuna taxxabbli li tkun sugġetta għal stralċ jibda matul dan il-perijodu, jew ikun diġà pendenti, fir-rigward tal-ghajnuna baġitarja mitluba, it-terminu għall-ghoti tal-ghajnuna mill-baġit għandu jiġi kkalkolat mid-data li fiha d-deċiżjoni mogħtija fir-rigward tal-konstatazzjonijiet tal-kontroll issir definittiva. Għall-finijiet tal-applikazzjoni ta’ din id-dispożizzjoni, il-korrispettiv jitqies li tħallas meta n-nuqqas ta’ hlas jirriżulta esklużivament minn garanzija ta’ eżekuzzjoni prevista minn qabel fil-kuntratt.”

- 9 L-Artikolu 65(1) tal-kodiċi ta’ proċedura fiskali jistabbilixxi:

“Meta l-amministrazzjoni fiskali twettaq hlas tardiv, hija għandha tħallas, għal kull ġurnata ta’ dewmien, interessi b’rata ekwivalenti għal dik ta’ penali ta’ dewmien. Madankollu, anki fil-każ ta’

dewmien fl-eżekuzzjoni, ma humiex dovuti interessi meta t-talba (dikjarazzjoni) tkun ingustifikata għall-ammont ta' iktar minn 30 % tas-somma mitluba (iddikjarata) jew meta n-nuqqas ta' rimbors ikun dovut għal nuqqas ta' diligenza tal-persuna taxxabbli jew tal-persuna obbligata tikkomunika l-informazzjoni neċessarja.”

Il-kawża prinċipali u d-domandi preliminari

- 10 Il-kumpannija li Humda kienet issuċċediet fid-dritt kienet talbet lil “BHA” Bíró Hűtéstechikai és Acélszerkezetgyártó Ipari Kft. (iktar 'il quddiem “BHA”) sabiex din tal-aħħar tipprovdilha servizzi fil-kuntest tal-proġett ta' kostruzzjoni tal-istand Ungeriza tal-espożizzjoni universali li nżammet matul is-sena 2015 f'Milano (l-Italja) (iktar 'il quddiem il-“provvista ta' servizzi inkwistjoni”). Fir-rigward ta' dawn is-servizzi, BHA kienet harġet disa' fatturi li jinkludu l-VAT, għal ammont totali ta' HUF 486 620 000 (madwar EUR 1 230 500). Dawn il-fatturi thallsu mill-kumpannija li lilha Humda ssuċċediet u BHA għaddiet il-VAT iffatturata lill-amministrazzjoni fiskali Ungeriza. Waqt kontroll, din tal-aħħar ikkonstatat li, skont il-leġiżlazzjoni Ungeriza, il-VAT inkwistjoni ma kinitx dovuta fl-Ungerija, peress li l-provvista ta' servizzi inkwistjoni kienet relatata ma' beni li kien jinsab fl-Italja. Għaldaqstant, il-VAT inkwistjoni kienet giet iffatturata bi żball.
- 11 Humda, sabiex tirkupra s-somma li tikkorrispondi għall-VAT imħallsa indebitament, ressqet quddiem in-Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adó- és Vámigazgatóság (Id-Direttorat tat-Taxxi u tad-Dwana Reġjonali ta' Budapest-Tramuntana, li taqa' taht l-Amministrazzjoni Nazzjonali tat-Taxxa u tad-Dwana, l-Ungerija) talba intiża għar-rimbors tas-somma ta' HUF 126 248 760 (madwar EUR 320 000), li tikkorrispondi għall-ammont ta' din il-VAT, kif ukoll għall-hlas tal-interessi relatati ma' dan l-ammont. Skont Humda, anki jekk hija għandha titlob ir-rimbors ta' din is-somma mingħand l-emittent tal-fattura fil-kuntest ta' proċedura ċivili, li sussegwentement għandha tirregolarizza s-sitwazzjoni tagħha quddiem l-awtorità fiskali kompetenti, f'dan il-każ, hija qiegħda tiffaccja l-fatt li BHA kienet sugġetta għal proċedura ta' stralc mill-qorti u li, skont l-istralċjarju tagħha, id-dejn ta' Humda ma jistax jiġi rkuprat.
- 12 Peress li din it-talba kif ukoll ir-rikors sussegwenti quddiem id-Direttorat tal-Appelli ġew miċhuda, Humda adixxiet lill-qorti tar-rinviju, il-Fővárosi Törvényszék (il-Qorti tal-Belt ta' Budapest, l-Ungerija), fejn titlob, essenzjalment, il-bidla jew l-annullament tad-deċiżjoni adottata mid-Direttorat tal-Appelli. L-imsemmija talba hija, skont l-informazzjoni li tinsab fit-talba għal deċiżjoni preliminari, essenzjalment ibbażata fuq is-sentenzi tal-Qorti tal-Ġustizzja tas-26 ta' April 2017, Farkas (C-564/15, EU:C:2017:302), u tal-11 ta' April 2019, PORR Építési Kft. (C-691/17, EU:C:2019:327).
- 13 Id-Direttorat tal-Appelli jsostni li dawn is-sentenzi ma humiex rilevanti, peress li, f'dan il-każ, il-provvista ta' servizzi inkwistjoni ma twettqitx fit-territorju Ungeriz u ma tatx dritt għal tnaqqis fir-rigward ta' Humda. Barra minn hekk, din tal-aħħar ma xtaqitx teżercita d-dritt tagħha għal tnaqqis. Issa, fis-sentenzi invokati minn din il-kumpannija, il-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet dwar il-hlas indebitu tal-VAT mill-benefiċjarju ta' servizzi lill-fornituri fir-rigward ta' fattura maħruġa bi żball abbażi tar-regoli tat-taxxa ordinarja, filwaqt li t-tranzazzjoni li kienet tirrigwarda din il-fattura kienet taqa' taht is-sistema tal-awtolikwidazzjoni. Id-Direttorat tal-Appelli jsostni li, sa fejn il-provvista ta' servizzi inkwistjoni ma taqax taht il-kamp ta' applikazzjoni tal-leġiżlazzjoni Ungeriza dwar il-VAT, ir-rimbors mitlub minn Humda ma jistax isir.

- 14 Il-qorti tar-rinviju tistaqsi, fid-dawl tal-imsemmija sentenzi, jekk id-dispożizzjonijiet nazzjonali applikabbli kif ukoll il-prassi amministrattiva nazzjonali humiex kompatibbli mad-Direttiva tal-VAT u, b'mod iktar partikolari, mal-prinċipji ta' effettività, ta' newtralità tal-VAT u ta' projbizzjoni ta' diskriminazzjoni. F'dan ir-rigward, hija tippreċiża li, f'dan il-każ, l-irkupru tal-VAT imħallsa indebitament huwa impossibbli jew eċċessivament diffiċli fil-kuntest ta' proċedura ta' dritt ċivili, peress li, l-ewwel, BHA, fil-frattemp, kienet is-sugġett ta' proċedura ta' stralc, it-tieni, l-istralċjarju ta' din tal-aħħar iddikjara li ma kienx possibbli għalih li jemenda l-fattura maħruġa dak iż-żmien minn BHA, it-tielet, din tal-aħħar ma talbitx ir-rimbors tat-taxxa ċivili mħallsa indebitament, ir-raba', Humda madankollu bdiet proċedura ċivili kontra l-amministrazzjoni fiskali Ungeriza, il-ħames, huwa inkontestabbli li l-VAT tħallset lit-teżor pubbliku, u s-sitta, kull suspett ta' frodi huwa eskluż.
- 15 Barra minn hekk, il-qorti tar-rinviju tistaqsi jekk, fl-ipoteżi li Humda hija awtorizzata tressaq direttament talba għal rimbors quddiem l-amministrazzjoni fiskali Ungeriza, din tal-aħħar hijiex obbligata tħallas interessi moratorji fuq is-somma li hija s-sugġett ta' dan ir-rimbors u, fl-affermattiv, liema huma t-termini li għandhom jittieħdu inkunsiderazzjoni għal dan il-ghan.
- 16 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-Fővárosi Törvényszék (il-Qorti tal-Belt ta' Budapest) iddeċidiet li tissospendi l-proċeduri quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domandi preliminari li ġejjin:
- “1) Id-dispożizzjonijiet tad-[Direttiva tal-VAT], kif ukoll, b'ratba magħhom, il-prinċipji fundamentali, b'mod partikolari l-prinċipji ta' effettività u ta' newtralità fiskali, għandhom jiġu interpretati fis-sens li huma jipprekludu leġiżlazzjoni nazzjonali u prattika nazzjonali, ibbażata fuq din il-leġiżlazzjoni, skont liema, meta persuna taxxabbli għall-VAT ħarġet, bi żball, fattura bil-VAT fir-rigward ta' tranżazzjoni eżentata mill-VAT, li d-destinatarju tal-fattura ħallas il-VAT lill-emittent tal-fattura, u li rriżulta li dan tal-aħħar ħallas fil-baġit il-VAT relatata mat-tranżazzjoni inkwistjoni, l-awtorità fiskali nazzjonali ma tirrimborsax il-VAT, la lill-emittent tal-fattura u lanqas lid-destinatarju tagħha?
- 2) Jekk il-Qorti tal-Ġustizzja tirrispondi fl-affermattiv għad-domanda preċedenti, f'dan il-każ, id-dispożizzjonijiet tad-[Direttiva tal-VAT] kif ukoll, b'rabta magħhom, il-prinċipji fundamentali, b'mod partikolari l-prinċipji ta' effettività, ta' newtralità fiskali u ta' projbizzjoni ta' diskriminazzjoni, għandhom jiġu interpretati fis-sens li dawn jipprekludu leġiżlazzjoni nazzjonali li, fil-każ deskritt [fl-ewwel domanda], ma tippermettix lid-destinatarju tal-fattura li jintroduci direttament it-talba tiegħu għal rimbors tal-VAT mal-awtorità fiskali nazzjonali, jew tippermettilu jagħmel dan biss jekk l-irkupru tas-somma ekwivalenti għall-ammont tal-VAT inkwistjoni huwa barra minn hekk impossibbli jew eċċessivament diffiċli fil-kuntest ta' proċedura ta' dritt ċivili, b'mod partikolari fil-każ fejn l-emittent tal-fattura sadanittant huwa s-sugġett ta' likwidazzjoni?
- 3) Jekk il-Qorti tal-Ġustizzja tirrispondi d-domanda preċedenti fl-affermattiv, l-awtorità fiskali tal-Istat Membru għandha f'dan il-każ l-obbligu li tħallas interessi minbarra l-VAT li għandha tiġi rimborsata, u, jekk iva, għal liema perijodu, u r-regoli ġenerali fil-qasam tar-rimbors tal-VAT huma f'dan ir-rigward applikabbli?”

Fuq id-domandi preliminari

Fuq l-ewwel u t-tieni domanda

- 17 Permezz tal-ewwel u tat-tieni domanda tagħha, li għandhom jiġu eżaminati flimkien, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk id-Direttiva tal-VAT, moqrija fid-dawl tal-prinċipji ta' effettività u ta' newtralità tal-VAT, għandhiex tiġi interpretata fis-sens li tipprekludi leġiżlazzjoni ta' Stat Membru li bis-saħħa tagħha persuna taxxabbli li persuna taxxabbli oħra tkun ipprovditilha servizz ma tistax titlob, direttament mingħand l-amministrazzjoni fiskali, ir-rimbors tal-ammont korrispondenti għall-VAT li ġiet iffatturata lilha indebitament minn dan il-fornitur u li dan tal-aħħar kien hallas lit-Teżor pubbliku, meta l-irkupru ta' dan l-ammont mingħand l-imsemmi fornitur huwa impossibbli jew eċċessivament diffiċli minhabba l-fatt li dan tal-aħħar kien is-sugġett ta' proċedura għal stralc.
- 18 Preliminarjament, għandu jittfakkar li l-prinċipju ta' newtralità tal-VAT, li huwa fil-qalba tas-sistema komuni tal-VAT stabbilita mil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni, huwa żgurat mill-mekkanizmu tad-dritt għal tnaqqis intiż sabiex jehles kompletament lill-imprenditur mill-piż tal-VAT dovuta jew imħallsa fil-kuntest tal-attivitajiet ekonomiċi kollha tiegħu u jiggarrantixxi, konsegwentement, in-newtralità fir-rigward tal-piż fiskali tal-attivitajiet ekonomiċi kollha, irrispettivament mill-għanijiet jew mir-riżultati ta' dawn l-attivitajiet, bil-kundizzjoni li l-imsemmija attivitajiet ikunu, huma stess sugġetti għall-VAT (ara f'dan is-sens, is-sentenza tal-1 ta' Lulju 2021, C-521/19, EU:C:2021:527, punt 28 u l-ġurisprudenza ċċitata). Ċertament, mit-talba għal deċiżjoni preliminari ma jirriżultax espressament li Humda kienet tibbenefika minn dritt għal tnaqqis tal-VAT iffatturata u mħallsa bi żball. Madankollu, peress li, fl-ewwel u fit-tieni domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tirreferi għall-prinċipju ta' newtralità tal-VAT, għandu jiġi kkunsidrat, bla ħsara għall-verifika mill-imsemmija qorti, li Humda jew il-kumpannija li hija ssuċċediet kellha dritt għal tnaqqis ta' din il-VAT.
- 19 Din il-premessa magħmula, għandu jittfakkar li, skont ġurisprudenza stabbilita, fl-assenza ta' dispożizzjoni, fid-Direttiva tal-VAT, dwar l-aġġustament, mill-emittent tal-fattura, tal-VAT iffatturata indebitament, huma, bħala prinċipju, l-Istati Membri li għandhom jiddeterminaw il-kundizzjonijiet li fihom din il-VAT tista' tiġi aġġustata (ara f'dan is-sens, is-sentenzi tal-15 ta' Marzu 2007, Reemtsma Cigarettenfabriken, C-35/05, EU:C:2007:167, punt 38, kif ukoll tat-2 ta' Lulju 2020, Terracult, C-835/18, EU:C:2020:520, punt 26 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 20 Sabiex tiġi żgurata n-newtralità tal-VAT, l-Istati Membri għandhom jipprevedu, fl-ordinament ġuridiku intern tagħhom, il-possibbiltà ta' aġġustament ta' kull taxxa ffatturata indebitament, ladarba l-persuna li tohroġ il-fattura turi li hija aġixxiet *in bona fides* (sentenza tat-2 ta' Lulju 2020, Terracult, C-835/18, EU:C:2020:520, punt 27 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 21 Mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta wkoll li leġiżlazzjoni nazzjonali li permezz tagħha, minn naħa, il-fornitur li hallas il-VAT bi żball lill-awtoritajiet fiskali jista' jitlob ir-rimbors tagħha u, min-naħa l-oħra, il-persuna li tircievi s-servizzi tista' teżercita azzjoni ċivili għall-irkupru tal-ammonti mħallsa indebitament kontra dan il-fornitur, tosserva l-prinċipji ta' newtralità tal-VAT u ta' effettività. Fil-fatt, sistema bħal din tippermetti lil dak li jircievi s-servizzi, li jkun sostna l-piż tal-VAT iffatturata bi żball, li jikseb ir-rimbors tal-ammonti mħallsa indebitament (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-15 ta' Marzu 2007, Reemtsma Cigarettenfabriken, C-35/05, EU:C:2007:167, punt 39).

- 22 Jekk ir-rimbors tal-VAT issir impossibbli jew eċċessivament diffiċli, b'mod partikolari fil-każ ta' insolvenza tal-fornitur, il-prinċipji ta' newtralità tal-VAT u ta' effettività jeżiġu li l-Istati Membri jipprevedu l-istrumenti neċessarji sabiex jippermettu lil min hallas il-VAT jirkupra din il-VAT indebitament iffatturata u mhallsa, b'mod partikolari billi jindirizza t-talba tiegħu għal rimbors direttament lill-awtorità tat-taxxa (ara f'dan is-sens, is-sentenzi tal-15 ta' Marzu 2007, Reemtsma Cigarettenfabriken, C-35/05, EU:C:2007:167, punt 41, u tal-11 ta' April 2019, PORR Építési Kft., C-691/17, EU:C:2019:327, punt 48).
- 23 B'hekk, l-Istati Membri għandhom jipprovdu l-għodda u l-metodi proċedurali neċessarji biex dak li jirċievi s-servizzi jkun jista' jirkupra t-taxxa ffatturata indebitament sabiex jirrispettaw il-prinċipju ta' effettività (sentenza tal-15 ta' Marzu 2007, Reemtsma Cigarettenfabriken, C-35/05, EU:C:2007:167, punt 41).
- 24 Bla ħsara għall-kunsiderazzjonijiet preliminari esposti fil-punt 18 ta' din is-sentenza, din il-ġurisprudenza tista' tiġi trasposta għal sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali. Fil-fatt, mit-talba għal deċiżjoni preliminari jirriżulta, minn naħa, li l-provvista ta' servizzi inkwistjoni kienet tirrigwarda proprjetà immobbli li tinsab fi Stat Membru differenti minn dak fejn il-VAT tħallset bi żball. Issa, fil-kawża li tat lok għas-sentenza tal-15 ta' Marzu 2007, Reemtsma Cigarettenfabriken (C-35/05, EU:C:2007:167), il-provvista ta' servizzi lanqas ma kienet suġġetta għall-VAT fl-Istat Membru kkonċernat, peress li dawn kienu ġew ipprovduti fi Stat Membru ieħor. Min-naħa l-oħra, minn din it-talba jirriżulta li, f'dan il-każ, la kien hemm abbuż u lanqas frodi, peress li l-fornitur u d-destinatarju tas-servizzi kienu t-tnejn li huma *in bona fides*. Minn dan jirriżulta li, fil-kawża prinċipali bħal fil-kawża li tat lok għal din is-sentenza, ma jeżistix riskju ta' telf ta' dħul fiskali u huwa impossibbli jew eċċessivament diffiċli għal dak li jirċievi s-servizzi li jikseb, min-naħa tal-fornitur, ir-rimbors tal-VAT, imhallsa indebitament peress li dan, sadanittant, kien is-suġġett ta' proċedura ta' stralc.
- 25 Kuntrarjament għal dak li sostna l-Gvern Ungeriz fl-osservazzjonijiet bil-miktub tiegħu, in-natura transponibbli għal din il-kawża tal-ġurisprudenza li tirriżulta mis-sentenza tal-15 ta' Marzu 2007, Reemtsma Cigarettenfabriken (C-35/05, EU:C:2007:167), ma tistax tiġi kkontestata minhabba li t-tilwima fil-kawża prinċipali ma tirrigwardax id-dritt għal tnaqqis tal-persuna li tirċievi s-servizzi. Fil-fatt, f'din is-sentenza, il-Qorti tal-Ġustizzja ma haditx inkunsiderazzjoni tali differenza, iżda esprimiet ruħha f'termini ġenerali. Barra minn hekk, bħal f'dan il-każ, iċ-ċirkustanzi tal-kawża li tat lok għall-imsemmija sentenza kienu jikkonċernaw provvista mhux suġġetta għall-VAT fl-Istat Membru li fih din it-taxxa kienet giet iffatturata u mhallsa fil-baġit tiegħu.
- 26 Madankollu, għandu jingħad ukoll li l-Istati Membri għandhom dritt li mal-obbligi formali tal-persuni taxxabbli jinkludu sanzjonijiet ta' natura li jincentivaw lil dawn tal-aħħar josservaw l-imsemmija obbligi bil-għan li jiġi żgurat funzjonament tajjeb tas-sistema tal-VAT, u li, għalhekk, sanzjoni amministrattiva ta' natura pekunjarja tista' tiġi applikata kontra persuna taxxabbli li t-talba tagħha għar-rimbors tal-VAT imhallsa indebitament hija r-riżultat tan-negliġenza rispettiva tagħha (sentenza tat-2 ta' Lulju 2020, Terracult, C-835/18, EU:C:2020:520, punt 36 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 27 F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat li, jekk jitqies li kien hemm negliġenza min-naħa tal-persuna taxxabbli, fatt li għandu jiġi kkonstatat mill-qrati nazzjonali, l-Istat Membru kkonċernat għandu juża mezzi li, filwaqt li jippermettu li jintlaħaq b'mod effettiv l-għan intiż mil-legiżlazzjoni nazzjonali, jikkawżaw l-inqas preġudizzju possibbli għall-prinċipji stabbiliti mil-legiżlazzjoni tal-Unjoni, bħall-prinċipju ta' newtralità tal-VAT. Għalhekk, fid-dawl

tal-pożizzjoni li dan il-prinċipju għandu fis-sistema komuni tal-VAT, jidher li sanzjoni, li tikkonsisti f'rifjut assolut tad-dritt għar-rimbors tal-VAT iffatturata b'mod żbaljat u mħallsa indebitament, hija sproporzjonata (sentenza tat-2 ta' Lulju 2020, Terracult, C-835/18, EU:C:2020:520, punt 37 u l-ġurisprudenza ċċitata).

- 28 Għandu jitfakkar ukoll li, ċertament, il-ġlieda kontra l-frodi, l-evażjoni fiskali u l-abbużi eventwali hija għan rikonoxxut u inkoraġġut mid-Direttiva tal-VAT. Bl-istess mod, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet ripetutament li l-individwi ma jistgħux jinvokaw ir-regoli tad-dritt tal-Unjoni b'mod frawdolenti jew abbużiv. Konsegwentement, huma l-awtoritajiet u l-qrati nazzjonali li għandhom jirrifjutaw il-benefiċċju tad-dritt għar-rimbors tal-VAT indebitament iffatturata u mħallsa jekk jiġi stabbilit, fid-dawl ta' elementi oġġettivi, li dan id-dritt huwa invokat b'mod frawdolenti jew abbużiv (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tat-28 ta' Lulju 2016, Astone, C-332/15, EU:C:2016:614, punt 50 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 29 Madankollu, mill-proċess li għandha l-Qorti tal-Ġustizzja jirriżulta li l-leġiżlazzjoni inkwistjoni fil-kawża prinċipali, kif applikata mill-amministrazzjoni fiskali Ungeriza, twassal, fil-fatt, sabiex jiġi rrifjutat lill-persuna li takkwista s-servizzi, fiċ-ċirkustanzi deskritti fl-ewwel domanda u fl-assenza ta' riskju ta' frodi jew ta' abbuż min-naħa tal-persuni taxxabbli kkonċernati, ir-rimbors tal-VAT iffatturata u mħallsa indebitament. Minn dan jirriżulta li, bla ħsara għall-verifiki li għandha twettaq il-qorti tar-rinviju, din il-leġiżlazzjoni hija sproporzjonata.
- 30 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta għall-ewwel u għat-tieni domanda għandha tkun li d-Direttiva tal-VAT, moqrija fid-dawl tal-prinċipji ta' effettività u ta' newtralità tal-VAT, għandha tiġi interpretata fis-sens li tipprekludi leġiżlazzjoni ta' Stat Membru li bis-saħħa tagħha persuna taxxabbli li persuna taxxabbli oħra tkun ipprovditilha servizz ma tistax titlob, direttament mingħand l-amministrazzjoni fiskali, ir-rimbors tal-ammont korrispondenti għall-VAT li giet iffatturata lilha indebitament minn dan il-fornitur u li dan tal-aħħar hallas lit-Teżor pubbliku, meta l-irkupru tal-ammont ta' din il-VAT imħallsa indebitament lill-imsemmi fornitur huwa impossibbli jew eċċessivament diffiċli minhabba l-fatt li dan tal-aħħar kien is-suġġett ta' proċedura ta' stralc u anke meta dawn il-persuni taxxabbli ma jistgħu jiġu akkużati b'ebda frodi jew abbuż, b'tali mod li ma jeżistix riskju ta' telf ta' dhul fiskali għal dan l-Istat Membru.

Fuq it-tielet domanda

- 31 Permezz tat-tielet domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk id-Direttiva tal-VAT għandhiex tiġi interpretata fis-sens li, fil-każ fejn persuna taxxabbli li persuna taxxabbli oħra tkun ipprovditilha servizz tista' titlob direttament mingħand l-amministrazzjoni fiskali r-rimbors tal-ammont li jikkorrispondi għall-VAT li giet iffatturata lilha indebitament minn dan il-fornitur u li dan tal-aħħar kien hallas lit-Teżor pubbliku, din l-amministrazzjoni għandha l-obbligu li tħallas interessi fuq dan l-ammont u, fl-affermattiv, għal liema perijodu u skont liema modalitajiet.
- 32 Fir-rigward tal-obbligu ta' hlas ta' interessi, għandu jitfakkar li l-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet ripetutament li meta Stat Membru jkun gabar taxxi bi ksur tar-regoli tad-dritt tal-Unjoni, l-individwi għandhom id-dritt għar-rimbors mhux biss tat-taxxa indebitament miġbura, iżda wkoll għall-ammonti mħallsa lil dan l-Istat jew miżmuma minnu b'relazzjoni diretta ma' din it-taxxa. Dan jinkludi wkoll it-telf ikkostitwit min-nuqqas ta' disponibbiltà ta' somom ta' flus wara l-ġbir prematur tat-taxxa. Għalhekk, il-prinċipju tal-obbligu li għandhom l-Istati Membri li

jirrestitwixxu bl-interessi l-ammonti tat-taxxi miġbura bi ksur tad-dritt tal-Unjoni jirriżulta minn dan l-aħħar dritt (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tad-19 ta' Lulju 2012, *Littlewoods Retail et*, C-591/10, EU:C:2012:478, punti 25 u 26 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).

- 33 Il-Qorti tal-Ġustizzja ziedet li, fin-nuqqas ta' leġiżlazzjoni tal-Unjoni, huwa l-ordinament ġuridiku intern ta' kull Stat Membru li għandu jipprovdi għall-kundizzjonijiet li fihom jistgħu jithallsu tali interessi, b'mod partikolari r-rata u l-metodu tal-kalkolu ta' dawn l-interessi (interessi sempliċi u interessi komposti). Dawn il-kundizzjonijiet għandhom iħarsu l-prinċipji ta' ekwivalenza u ta' effettività, jiġifieri, huma la għandhom ikunu inqas favorevoli minn dawk li jirrigwardaw talbiet simili li huma bbażati fuq dispożizzjonijiet tad-dritt intern u lanqas għandhom ikunu implementati b'mod li jagħmlu prattikament impossibbli l-eżerċizzju tad-drittijiet mogħtija mill-ordinament ġuridiku tal-Unjoni (sentenza tad-19 ta' Lulju 2012, *Littlewoods Retail et*, C-591/10, EU:C:2012:478, punt 27 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 34 Madankollu, għandu jiġi kkonstatat li, fil-kawża prinċipali, l-amministrazzjoni fiskali Ungeriza eżiġiet il-ħlas tal-VAT inkwistjoni mhux bi ksur tal-leġiżlazzjoni tal-Unjoni, iżda b'applikazzjoni tal-Artikolu 203 tad-Direttiva tal-VAT li jipprovdi li “[i]l-VAT għandha tithallas minn kwalunkwe persuna li tnizzel il-VAT fuq fattura”, b'tali mod li hija dovuta l-VAT iffatturata bi żball. F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja ppreċiżat li l-VAT imsemmija fuq fattura għandha tithallas mill-emittent ta' dik il-fattura, inkluż fin-nuqqas ta' kull tranżazzjoni taxxabbli reali (sentenza tat-8 ta' Mejju 2019, *EN.SA.*, C-712/17, EU:C:2019:374, punt 26).
- 35 Għaldaqstant, ma jistax jitqies li, f'dan il-każ, il-VAT ingabret “bi ksur tad-dritt tal-Unjoni”, fis-sens tas-sentenza tad-19 ta' Lulju 2012, *Littlewoods Retail et* (C-591/10, EU:C:2012:478), b'tali mod li ebda tagħlim ma jista' jinsilet mill-imsemmija sentenza fir-rigward tal-interessi eventwali li għandhom jithallsu mill-amministrazzjoni fiskali f'sitwazzjoni bħal dik fil-kawża prinċipali.
- 36 Għaldaqstant, peress li jeżisti, kif jirriżulta mir-risposta għall-ewwel żewġ domandi, obbligu impost fuq l-Istati Membri li jipprevedu possibbiltà ta' aġġustament jew ta' rimbors tal-VAT iffatturata u mħallsa bi żball lil persuna taxxabbli li għandha dritt għal tnaqqis tal-VAT hekk imħallsa jekk, b'mod partikolari, ma jkunx hemm riskju ta' telf ta' dħul fiskali għall-Istat Membru kkonċernat, u li tali rimbors ta' kreditu tal-VAT jista', fid-dawl tan-natura tiegħu, jiġi pparagunat ma' “eċċess tal-VAT” fis-sens tal-Artikolu 183 tad-Direttiva tal-VAT, f'sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali għandu jsir riferiment għal din l-aħħar dispożizzjoni.
- 37 F'dan ir-rigward, il-Qorti tal-Ġustizzja ddeċidiet li anki jekk l-Artikolu 183 tad-Direttiva tal-VAT ma jipprevedix obbligu li jithallsu interessi fuq l-eċċess tal-VAT li għandu jiġi rimborsat u lanqas jispeċifika l-mument li minnu tali interessi huma dovuti, il-prinċipju ta' newtralità tas-sistema fiskali tal-VAT jeżiġi li t-telf finanzjarju ġġenerat minħabba rimbors ta' eċċess ta' VAT imwettaq lil hinn minn terminu raġonevoli jiġi kkompensat permezz tal-ħlas ta' interessi moratorji (sentenza tat-12 ta' Mejju 2021, *technoRent International et*, C-844/19, EU:C:2021:378, punt 40).
- 38 Issa, f'sitwazzjoni bħal dik inkwistjoni fil-kawża prinċipali, li hija kkaratterizzata mill-fatt li r-rimbors tal-VAT mill-fornitur ta' servizz li ffatturaha bi żball huwa impossibbli jew eċċessivament diffiċli minħabba l-fatt li dan tal-aħħar kien is-sugġett ta' procedura ta' stralc, il-persuna taxxabbli benefiċjarja tal-provvista ta' servizz li ħallset VAT indebita ssostni, fl-istennija tar-rimbors tal-imsemmija VAT, dannu finanzjarju minħabba l-indisponibbiltà tas-somma li tikkorrispondi għall-ammont ta' din it-taxxa. F'tali ċirkustanzi, jekk l-amministrazzjoni fiskali ma tirrimborsax din il-VAT imħallsa indebitament f'terminu

raġonevoli wara li tkun giet adita b'talba f'dan is-sens minn din il-persuna taxxabbli bbażata fuq il-fatt li l-irkupru tas-somma mħallsa indebitament lill-fornitur ta' servizz huwa impossibbli jew eċċessivament diffiċli, minn dan jirriżulta ksur tal-prinċipju ta' newtralità fiskali.

- 39 Fir-rigward tal-modalitajiet ta' applikazzjoni tal-interessi għar-rimbors tal-VAT iffatturata indebitament u mħallsa, mill-punt 33 ta' din is-sentenza jirriżulta li, fl-assenza ta' dispożizzjoni tad-Direttiva tal-VAT f'dan ir-rigward, dawn il-modalitajiet jaqgħu taħt l-awtonomija proċedurali tal-Istati Membri, stabbiliti mill-prinċipji ta' ekwivalenza u ta' effettività.
- 40 Fir-rigward tal-prinċipju ta' effettività, l-uniku prinċipju inkwistjoni f'dan il-każ, dan tal-aħħar jeżiġi li r-regoli nazzjonali dwar b'mod partikolari l-kalkolu tal-interessi eventwalment dovuti ma jwasslux sabiex iċaħħdu lill-persuna taxxabbli minn kumpens xieraq għat-telf ikkawżat minn rimbors tal-VAT li ma jseħx f'terminu raġonevoli. Hija l-qorti tar-rinviju li għandha tiddetermina jekk dan huwiex il-każ inkwistjoni fil-kawża prinċipali, fid-dawl ta' ċirkustanzi kollha tal-kawża prinċipali.
- 41 Hemm lok li jitfakkar, madankollu, li skont ġurisprudenza stabbilita tal-Qorti tal-Ġustizzja, kemm l-awtoritajiet amministrattivi kif ukoll il-qorti nazzjonali inkarigati li japplikaw, fil-kuntest tal-kompetenzi rispettivi tagħhom, id-dispożizzjonijiet tad-dritt tal-Unjoni għandhom l-obbligu li jiżguraw l-effett shiħ ta' dawn id-dispożizzjonijiet (sentenza tat-12 ta' Mejju 2021, *technoRent International et*, C-844/19, EU:C:2021:378, punt 52 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata), skont il-każ billi tingħata interpretazzjoni konformi tad-dritt intern.
- 42 L-obbligu ta' interpretazzjoni konformi tad-dritt nazzjonali jeżiġi li l-qorti nazzjonali tieħu inkunsiderazzjoni d-dritt nazzjonali kollu sabiex tevalwa sa liema punt dan ikun jista' jiġi applikat mingħajr ma jwassal għal riżultat li jmur kontra d-dritt tal-Unjoni (ara f'dan is-sens, is-sentenza tat-12 ta' Mejju 2021, *technoRent International et*, C-844/19, EU:C:2021:378, punt 53 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 43 Għaldaqstant, dan il-prinċipju ta' interpretazzjoni konformi tad-dritt nazzjonali għandu ċerti limiti. Għalhekk, l-obbligu, għall-qorti nazzjonali, li tirreferi għall-kontenut tad-dritt tal-Unjoni meta tinterpreta u tapplika r-regoli rilevanti tad-dritt nazzjonali huwa llimitat mill-prinċipji generali tad-dritt, inkluż il-prinċipju ta' ċertezza legali, u ma jistax iservi ta' bażi għal interpretazzjoni *contra legem* tad-dritt nazzjonali (sentenza tat-12 ta' Mejju 2021, *technoRent International et*, C-844/19, EU:C:2021:378, punt 54 kif ukoll il-ġurisprudenza ċċitata).
- 44 F'dan il-każ, hija b'mod partikolari l-qorti tar-rinviju li għandha teżamina jekk huwiex possibbli li jiġi żgurat l-effett shiħ tad-dritt tal-Unjoni billi tieħu inkunsiderazzjoni d-dritt nazzjonali kollu u billi twettaq, skont il-każ, applikazzjoni *mutatis mutandis* tad-dispożizzjonijiet ta' dan l-aħħar dritt.
- 45 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, ir-risposta għat-tielet domanda għandha tkun li l-Artikolu 183 tad-Direttiva tal-VAT, moqri fid-dawl tal-prinċipju ta' newtralità tal-VAT, għandu jiġi interpretat fis-sens li, fil-każ fejn persuna taxxabbli li persuna taxxabbli oħra tkun ipprovditilha servizz tista' titlob direttament mingħand l-amministrazzjoni fiskali r-rimbors tal-ammont li jikkorrispondi għall-VAT li giet iffatturata lilha indebitament minn dan il-fornitur u li dan tal-aħħar kien hallas lit-Teżor pubbliku, din l-amministrazzjoni għandha l-obbligu li tħallas interessi fuq dan l-ammont jekk hija ma tkunx hallset dan ir-rimbors f'terminu raġonevoli wara li tkun intalbet dan ir-rimbors. Il-modalitajiet ta' applikazzjoni tal-interessi fuq dan l-ammont jaqgħu taħt l-awtonomija proċedurali tal-Istati Membri, stabbiliti mill-prinċipji ta' ekwivalenza u

ta' effettività, peress li r-regoli nazzjonali relatati b'mod partikolari mal-kalkolu tal-interessi eventwalment dovuti ma għandhomx iwasslu sabiex iċaħħdu lill-persuna taxxabbli minn kumpens xieraq għat-telf ikkawżat mir-rimbors tardiv tal-istess ammont. Hija l-qorti tar-rinviju li għandha tagħmel dak kollu li jaqa' taħt il-kompetenza tagħha sabiex tiżgura l-effett sħiħ ta' dan l-Artikolu 183 billi tinterpreta d-dritt nazzjonali b'mod konformi mad-dritt tal-Unjoni.

Fuq l-ispejjeż

- 46 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawża prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija din il-qorti li tiddeċiedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Is-Seba' Awla) taqta' u tiddeċiedi:

- 1) Id-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE tat-28 ta' Novembru 2006 dwar is-sistema komuni ta' taxxa fuq il-valur miżjud, moqrija fid-dawl tal-prinċipji ta' effettività u ta' newtralità tat-taxxa fuq il-valur miżjud (VAT),

għandha tiġi interpretata fis-sens li:

tipprekludi legiżlazzjoni ta' Stat Membru li bis-saħħa tagħha persuna taxxabbli li persuna taxxabbli oħra tkun ipprovditilha servizz ma tistax titlob, direttament mingħand l-amministrazzjoni fiskali, ir-rimbors tal-ammont korrispondenti għall-VAT li giet iffatturata lilha indebitament minn dan il-fornitur u li dan tal-aħħar hallas lit-Teżor pubbliku, meta l-irkupru tal-ammont ta' din il-VAT imħallsa indebitament lill-imsemmi fornitur huwa impossibbli jew eċċessivament diffiċli minhabba l-fatt li dan tal-aħħar kien is-suġġett ta' proċedura ta' stralc u anke meta dawn il-persuni taxxabbli ma jistgħu jiġu akkużati b'ebda frodi jew abbuż, b'tali mod li ma jeżistix riskju ta' telf ta' dhul fiskali għal dan l-Istat Membru.

- 2) L-Artikolu 183 tad-Direttiva tal-Kunsill 2006/112/KE, moqri fid-dawl tal-prinċipju ta' newtralità tat-taxxa fuq il-valur miżjud (VAT),

għandu jiġi interpretat fis-sens li:

fil-każ fejn persuna taxxabbli li persuna taxxabbli oħra tkun ipprovditilha servizz tista' titlob direttament mingħand l-amministrazzjoni fiskali r-rimbors tal-ammont li jikkorrispondi għall-VAT li giet iffatturata lilha indebitament minn dan il-fornitur u li dan tal-aħħar kien hallas lit-Teżor pubbliku, din l-amministrazzjoni għandha l-obbligu li thallas interessi fuq dan l-ammont jekk hija ma tkunx hallset dan ir-rimbors f'terminu raġonevoli wara li tkun intalbet dan ir-rimbors. Il-modalitajiet ta' applikazzjoni tal-interessi fuq dan l-ammont jaqgħu taħt l-awtonomija proċedurali tal-Istati Membri, stabbiliti mill-prinċipji ta' ekwivalenza u ta' effettività, peress li r-regoli nazzjonali relatati b'mod partikolari mal-kalkolu tal-interessi eventwalment dovuti ma għandhomx iwasslu sabiex iċaħħdu lill-persuna taxxabbli minn kumpens xieraq għat-telf ikkawżat mir-rimbors tardiv tal-istess ammont. Hija l-qorti tar-rinviju li għandha tagħmel dak kollu li jaqa' taħt il-kompetenza tagħha sabiex tiżgura l-effett

shih ta' dan l-Artikolu 183 billi tinterspreta d-dritt nazzjonali b'mod konformi mad-dritt tal-Unjoni.

Registratur